

RAHMET PEYGAMBERİ*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Kemâ yenbağî licelâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihî ve men tebiahû biihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَعَنَ شَيْئًا، صَعَدَتِ اللَّعْنَةُ إِلَى
السَّمَاءِ، فَتُغْلَقُ أَبْوَابُ

السَّمَاءِ دُونَهَا، ثُمَّ تَبْطَأُ إِلَى الْأَرْضِ، فَتُغْلَقُ أَبْوَابُ
وَابُهَا دُونَهَا، ثُمَّ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

تَأْخُذُ يَمِينًا وَشِمَالًا، فَإِذَا لَمْ تَجِدْ مَسَاقًا رَجَعْتَ
إِلَى الَّذِي لَعِنَ

فَإِنْ كَانَ لِكَأَهْلٍ، وَإِلَّا رَجَعْتَ إِلَى قَائِلِهَا

(د. طب. هب عن أبي الدرداء)

RE. 103/12 (Inne'l-abde izâ leane şey'en, saadeti'l-la'netü illessemâi. fetuğleku ebvâbü's-semâi dûnehâ, sümme tehbitu ile'l-ardi, fetuğleku ebvâbuhâ dûnehâ, sümme te'huzu yemînen ve şimâlen, feizâ lem tecid mesâğan raceat ile'llezî lüine, fein kâne li-zâlike ehlen ve illâ raceat ilâ kâilihâ.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve sevgili değerli kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlenizi sevdiği kullardan eylesin... Dünyada, ahirette aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz Hazretlerinin emsalsiz değerdeki mübarek hadîs-i şeriflerinden bir demet, o hazineden bir avuç okuyup anlamak, dinlemek, anlatmak üzere toplanıyoruz. Rabbimiz bizi rızasına vâsıl kullarından eylesin... Rahmetine erdirdin, cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Cennette de Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin...

Hadîs-i şerifleri okumaya başlamadan önce Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine bizden hediye olsun diye; onun âline, ashâbına, etbâına, ah-

bâbına, ihvânına, hulefâsına; verese-i nebî olan evliyâullah mürşidîn-i kâmilînimizin, sâdât-u turuk-u aliyyemizin ruhlarına; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtezâ ve sâir sahabeden şeyhimiz kutbü'l-aktâb ve gavsi'l-vâsilîn Muhammed Zâhid Kotku ibn-i İbrâhim el-Bursevî Hazretlerine kadar, zamanımıza kadar gelmiş geçmiş cümle mürşid-i kâmillerimizin, pirlerimizin, evliyâullah büyüklerimizin, silsilerimize mensup meşayihimizin ruhlarına;

Bu hadis kitabını yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddîn Efendimiz'in ruhuna, kendisinden feyz aldığımız Mehmed Zahid Kotku Efendimiz'in ruhuna; bu hadisleri rivayet eden râvilerin, alimlerin ruhlarına;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına; şu camiye bina eden İskender Paşa'nın ve tamir eden diğer hayır sahiplerinin ruhlarına;

Uzaktan yakından bu dersi dinlemeye gelmiş olan siz sevgili değerli mübarek kardeşlerimin de ahirete göçmüş olan bütün müslüman geçmişlerinin ruhlarına bizlerden hediye olsun, Allah onların ruhlarını şâd eylesin, kabirlerini cennet bahçesi kılsın, makamlarını yüceltsin diye;

Biz de Allah'ın sevdiği kullar olalım, ömrümüzü rızası yolunda geçirelim, huzuruna yüzü ak, alnı açık varalım, cennetiyle cemâliyle müşerref olalım diye bir *Fâtiha*, on bir *İhlâs-ı Şerif* okuyalım, o geçmişlerimize gönderelim öyle başlayalım!

a. Lânet Edici Olmayın!

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 103. sayfasındaki 12. hadis-i şeriftir.

Bu hadîs-i şerif Ebü'd-Derdâ RA tarafından rivayet olunmuş. Ebû Davud'da, İbn-i Hibban'da ve başka kaynaklarda var.

Peygamber SAS Efendimiz burada lânet etmek konusunda bize bilgi veriyor. Lânet, beddua demektir. Birisinin aleyhinde kötü bir şeyi temenni etmek.

“—Allah kahretsin! Boynu devrilsin! Gözü önüne aksın! Canı çıksın! Sen kahrol emi! Ölümü göresin...” vs.

Duyuyorsunuz, biliyorsunuz; insanların alışmış olduğu çeşit çeşit laflar var. En basit, çok kullanılan şeklinden;

“—Allah belânı versin! Allah kahreylesin! Hay Allah kahretsin...” filan gibi laflar.

Lânet; birisinin kötülüğünü Allah'tan beddua yoluyla istemek. Bu kötü bir şey. Lânet edici olmamamız lazım.

Peygamber SAS Efendimiz peygamberliğe başladığı zaman, vazifesini yapmaya görevlendirilip başladığı zaman çevresindeki insanlar ona çok karşı çıktılar. Müslüman olanlara çok zulümler yaptılar. Çok ezalar cefalar yaptılar.

Mesela ateş yaktılar, ateşin odunu üzerine müslümanın sırtını yatırıp bastırdılar. Ateş yerde

duruyor, onun üstüne müslümanı yatırdılar.

Kalın kösele sıgır derisini ıslattılar, müslümanı sardılar, güneşte bıraktılar. O derinin kurudukça nasıl sıktığını, nasıl eza cefa verdiğini düşünün!

“—Dininden dön, aksi takdirde seni öldürürüz!” dediler, işkence yaptılar.

Çeşit çeşit şekillerde zulümler yapınca sahâbe-i kirâmdan (*rıdvanu’llâhi aleyhim ecmaîn*) bazıları Rasûlullah’a müracaat ettiler, dediler ki;

“—Yâ Rasûlallah! Bunlara beddua et, bunlara lânet et de Allah bunları kahretsin, biz de bunlardan kurtulalım!”

Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

“—Ben lânetçi bir peygamber olarak gönderilmedim. Kimsenin kötülüğünü istemem!”

Taif’e gidip de İslâm’ı anlatmak istediğinde taşlarla hücum edip kendisini yaraladıkları zaman, bağ evine iltica edip de mütecavizlerden sığındığı zaman, Cebrail AS gelip:

“—Yâ Rasûlallah, beni sana Allah gönderdi. Emredersen şu şehrin altını üstüne getireceğim, şehri helâk edeceğim, emret!” dediği zaman;

“—Hayır, yapma çünkü onlar henüz işin mahiyetini bilmiyorlar da cahilliklerinden yapıyorlar. Onlar mâzurdur!” diye Peygamber Efendimiz, kendisinin yüzünü kanatanlara lânet etmedi. Taşla hücum edenlere, şehirden çıkartıp arkasından takip edenlere dahi lânet etmedi.

Lânet iyi bir şey değil! Lânetin iyi bir şey olmadığını burada da göreceğiz. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَعَنَ شَيْئًا، صَعَدَتِ اللَّعْنَةُ إِلَى
السَّمَاءِ، فَتُغْلَقُ أَبْوَابُ

السَّمَاءِ دُونَهَا، ثُمَّ تَبْطَأُ إِلَى الْأَرْضِ، فَتُغْلَقُ أَبْوَابُ
وَابِهَا دُونَهَا، ثُمَّ

تَأْخُذُ يَمِينًا وَشِمَالًا، فَإِذَا لَمْ تَجِدْ مَسَاقًا رَجَعَتْ
إِلَى الَّذِي لُعِنَ،

فَإِنْ كَانَ لِذَلِكَ أَهْلٌ، وَإِلَّا رَجَعَتْ إِلَى قَائِلِهَا

(د. طب. هب عن أبي الدرداء)

RE. 103/12 (İnne'l-abde izâ leane şey'en, saadeti'l-la'netü illessemâi. fetuğleku ebvâbe's-semâi dûnehâ, sümme tehbitu ile'l-ar-di, fetuğleku ebvâbuhâ dûnehâ, sümme te'hu-zu yemînen ve şimâlen, feizâ lem tecid mesâ-ğan raceat ile'llezî lüine, fein kâne li-zâlike ehlen ve illâ raceat ilâ kâilihâ.)

(İnne'l-abde izâ leane şey'en) “Kul bir şeye lânet ettiği zaman...”

Lânet bazen bir insana oluyor bazen de başka bir şeye oluyor. Adam atı tökezliyor, atına lânet

ediyor. Kedi bir şey yapıyor, hırsızlık, huysuzluk yapıyor, tırmalıyor filan, kediye lânet ediyor, eve lânet ediyor. Pabucuna lânet ediyor;

“—Hay Allah kahretsin, ipi koptu!” vs.

(*Saadeti'l-la'netü ile's-semâi*) “Bir kul herhangi bir şeye lânet ettiği zaman, ağzından çıkan bu lânet gökyüzüne çıkar, yükselir. “

(*Fetuğleku ebvâbe's-semâi dûnehâ*) “Lânet gelmesin diye semanın kapıları kapanır!”

Semanın kapıları olduğunu Kur'ân-ı Kerîm bildiriyor. Semanın kapıları var. Gökyüzü bizim gördüğümüz gibi bomboş, masmavi değil; semanın kapıları var. Bu kapılar kontrol yerleri, buralarda melekler var.

لَا تُفْتَحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ

(الأعراف:٤٠)

(*Lâ tüfettehu lehüm ebvâbü's-semâ'*) “Kâfirler için, kötü insanlar için, semânın kapıları açılmaz.” (A'raf, 7/40) diye âyet-i kerîmelerde geçiyor.

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا

(النبا:١٩)

(*Ve fütihati's-semâü fekânet ebvâbâ*) “Gökler açılır, orada kapılar vardır!” (Nebe', 78/19) diye geçiyor. Kesin, semanın kapıları var.

Cebrail AS ile Peygamber Efendimiz Mi'rac'a çıkarken birinci semanın kapısına geldiği zaman

melek:

“—Dur, (*Men ente*) kimsin sen?” diye Cebrail’e soruyor. Ben hayret ediyorum, Cebrail’e soruyor! Cebrail;

“—Ene Cibril, ben Cebrail’im.” diyor. Demek ki sorduğuna göre onun Cebrail olduğunu bilmiyor, tanışmamış.

(*Ve men meake*) “Yanındaki insanoğlu, âdemoğlu kim?”

“—Muhammed (*salla’llahu aleyhi ve âlihî ve sel-leme teslîman kesîra...*) O da Muhammed’dir.”

Bu sefer melek soruyor:

“—Ona, kapıdan bu tarafa geçmeye müsaade oldu mu? Benim haberim yok ya Cebrail. Sen madem Cebrail’sin, Muhammed’in bu kapıdan bu tarafa geçmesine Allah izin verdi mi, müsaade var mı?”

“—Evet var.”

“—O zaman buyurun.” diyor.

Öyle bir kontrol teftiş yeri ki Cebrail’i bile durduruyor. Cebrail en büyük melek! “Dur, kimsin?..” diyor, hüviyet soruyor, sonra Peygamber Efendimiz’i soruyor, “Eğer izin olunmuşsa geçsin.” diyor. Demek ki izin olmazsa geçemeyecek, geçiş öyle kolay değil!

“—Bu semanın kapıları nerededir, yakın mıdır? Ay’a mı yakındır Venüs’e mi yakındır?..” dersiniz; çok uzaklardadır. Çünkü Tebâreke Sûresi’nde Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ

(الملك:٥)

(*Ve lekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesâbîha*) “Biz dünyanın en yakınında olan birinci semayı yıldızlarla donattık.” (Mülk, 67/5) buyruluyor.

Öğreniyoruz ki bütün yıldızlar birinci semayı teşkil ediyor. Bütün yıldızların birinci semayı teşkil ederse yedi kat semavâ olduğuna göre, bunun arkasında daha altı tanesi var, altı tabakası var. Ondan sonra Kürsî var, ondan sonra Arş-ı Âlâ, Arş-ı Âzam var.

Gök bilginleri bildiriyorlar ki; yıldızların ışınları —ışık fotonları mı deniliyor— saniyede üç yüz bin km. hızla geliyor. Saniyede o kadar hızlı geliyor. Meselâ falanca yıldızın ışığı beş milyon senede buraya geliyormuş. Ölçüyorlar bakıyorlar, o kadar uzakta! Bir saniyede bu kadar hızlı giden ışık, bir dakikada, bir saatte, 24 saatte, 365 günde, bir yılda, bin yılda, beş milyon senede oradan buraya geliyormuş! O zaman insan kâinatın derinliği hakkında, boyutları, muazzamlığı hakkında ürperiyor! Ne kadar muhteşem, ne kadar derin, ne kadar muazzam, ne kadar azametli bir feza, bir âlem içindeyiz...

İnsan o zaman anlıyor, kâinatın boyutları hakkında bir fikir sahibi oluyor. Birinci sema böyle yıldızlı, ondan sonra da demek ki daha neler var.

“—Onları niye görmüyoruz?”

İşte şu sözünden anlasana: Beş milyon yıl önce oradan çıkan ışık son süratle gelmiş de beş milyon sene sonra buraya gelmiş.

“—Biraz daha uzaktaki?..”

Daha gelmedi, ondan görmüyorsun. Işını gelmeyen bir şeyi göremezsin. Bir şey daha var: Beş milyon yıl önce oradan ışık gelmiş, beş milyon yıl geçmiş, dünyaya ulaşmış, sen orada bir yıldız parıltısı görüyorsun. “Şimdi orada o yıldız var mı?”

Belki yok!

“—Neden?”

Senin gördüğün beş milyon yıl önceki durum. Belki onun yerinde şimdi yeller esiyor. Belki bir şey yok. Onun için kâinatın dibini göremiyoruz.

İnsan nasıl görür?

Allah basiretinden perdeleri kaldırırsa görür. Evliyâullahına, enbiyâullahı, mürselînine göstermişse görüyor, göstermezse görme imkânı yok. Çünkü ışın gelmiyor. Gördüğünde bir gerçeği sana göstermiyor, çünkü eski masal. Beş milyon yıl önceki durumu sana gösteriyor. Ondan sonra ne kadar milyon sene geçmiş, kim bilir orada ne oldu? O manzarayı görsek belki dehşetten parçalanacağız! Belki orada çok korkunç bir şeyler var ama görmüyoruz.

Muhterem kardeşlerim! Görmek de para etmiyor, onu anlıyoruz. Gördüğümüz ne? İstersen gör, orada bir parıltı görüyorsun, teleskopla bak, o da bir şey ifade etmiyor. Kâinat bu kadar büyük!

Semanın kapıları var, dedik. Birinci semanın kapısı böyle. Ondan sonraki, ondan sonraki, ondan sonraki... Bu kapılar kapanıveriyor. Neden?

Lânet öteye gitmesin diye. Sevmiyorlar, onlar da lâneti sevmiyorlar. Kapılar kapandı. Sen bir eve doğru gitmek istiyordun, kapı açıktı; tak, kapıları kapattı. İnsan, “Kapılar yüzüme kapandı.” der ya; lânet semaya gitmek istiyor, semanın kapıları kapanıyor.

(*Sümme tehbitu ile’l-ardı*) “Sonra lânet yere yönelir. Yer yedi kat! (*Fetuğleku ebvâbuhâ dûnehâ*) Yerin kapıları da kapanır!”

Lânet göğe de gidemiyor yere de gidemiyor. Engelleniyor. Allah göndertmiyor. Göğe de göndertmiyor, aşağı da göndertmiyor.

(*Sümme te’huzu yemînen ve şimâlen*) “Sağa gider, sola gider.” Lânet sağı tutturur, solu tutturur. Bir yere gidecek, kıpırdıyor ama gidemiyor. (*Feizâ lem tecid mesâğan raceat ile’llezî luine*) “Bir müsaade bulamayınca kendisine lânet edilmiş olan şahsa veya eşyaya gider!”

Kime lânet etmişti? Dağa lânet etmişti. Kime lânet etmişti? Şu şahsa lânet etmişti...

Ona gider. Oraya gidemedi, buraya gidemedi, havaya gidemedi, aşağı gidemedi; o şahsa gider.

(*Fein kâne li-zâlike ehlen*) “Eğer o adam, o eşya lânete müstahaksa ona gider, orada tesirini yapar!” Lânet, düğmesine basılmış bomba gibi; gider orada yapacağını yapar. Lânet, lânet

edilen kimseyi mahveder.

(*Ve illâ raceat ilâ kàilihâ*) “O adam o lânete müstahak değilse, mâsumsa, iyiye o zaman geri döner; kendisine söyleyen, lâneti yapan, lânetin kimin ağzından çıkmışsa söyleyicisi olan şahsa gider, onda patlar, onu mahveder!”

O bakımdan lânet etmemek lazım. Çünkü sen kızarsın lânet edersin de karşındaki lânet edecek kimse değildir, döner, kendi kurşununla kendini vurmuş olursun. Kendi bombanla kendini parçalamış olursun.

“—Eğer müsaade bulamazsa sağa sola gitmek ister. Müsaade

bulamazsa lânet edilene gider, o da ehil değilse söyleyene gelir.”

Mesağ; “müsaade” demek. *Yasağ*, “yasak”; bu da mesağ, “müsaade”. Ötekisinin zıttı olmuş oluyor.

Buradan anlıyoruz ki dilimizi iyi kullanacağız, ağzımı hayra açacağız. Öyle derler ya, hani birisi kötü konuşurken:

“—Aman ağzından yel alsın, ağzını hayra aç, kötü söz söyleme!..” diyeceğiz.

Dilimizi tatlı, güzel sözlerle, iyi temennilerle, hayır dualarla kullanacağız. Lânetle, bedduayla, küfürle vs. ile dilimizi günaha sokup kendimizi de belaya atmamamız, lânetçi olmamamız lazım.

Peygamber Efendimiz lânet etmemiş. Kendisine haksızlık edene bile dua etmiş:

“—Yâ Rabbi, bunlar bilmiyorlar, bunları affet, bunlar düzelir. İleride bunların çocuklarından hayırlı insanlar gelir...” diye çocuklarını düşünüp babalarını affetmiş. Hakikaten de o Peygamberimiz’i taşıyanların çocukları sahabe oldular; sonradan Peygamber Efendimiz’e geldiler, iman getirdiler. Onun için sabrederiz, tahammül ederiz, güzel söz söyleriz, güzel dua ederiz; beddua etmeyiz. Kötü söz söylememeliyiz, söylemeyiz. Söylemeyelim ki tehlikesi de var. Bize de gelebilir, sonunda bizi de mahveder. Anlıyoruz ki lânet çok kötü bir şey, bomba gibi bir şey! Demek ki Allah söze değer veriyor, ağızdan çıkan söze değer veriyor.

Bir söz insanı cennete götürür! Hangi söz?

Lâ ilâhe illa’llah! İmanı ifade eder, cennete gider. Bir söz de insanın başında bomba patlattırır, dünyasını da ahiretini de mahveder. Bir söz de insanı cehenneme uçurabilir.

Bu neyi gösteriyor?

Dilimizi turalım! Sükût ibadettir.

Sus be mübarek! Sus da hiç olmazsa ibadet sevabı kazan. Hiçbir şey yapamazsan sus! Susmak ibadet olduğundan sevap kazan. Konuşup da günaha gireceğine sus da sevap kazan. Sükût ibadet. Konuşursan hiç olmazsa hayır konuş.

Peygamber Efendimiz’in bir hadis-i şerifi var:¹

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.2240, no: 5672; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.68, no: 46; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.659, no: 2500; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.367, no:4487; İbn-i Mâce,

Sünen, c.IV, s.339, no: 5154; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.267, no: 7615; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.273, no: 516; Bez-zâr, *Müsned*, c.II, s.394, no:7895; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I,

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيُكُلْ خَيْرًا رَأً أَوْ لِيَصْمِتْ

(خ.م.ت.ه.ح.ب. عن أبي هريرة)

(*Men kâne yü'minü bi'llâhi ve'l-yevmi'l-âhiri, felyekul hayran ev li-yasmüt.*) “Allah’a inanan, ahiret gününe inanan insan, mümkünse hayır söylesin. Bilgisi varsa, malûmatı varsa hayra ait; o hayırları söylesin. Böyle bir sözü yoksa sussun, sükût etsin!” buyuruyor.

İnsan sözü söyleyeceği zaman sözün bir sorumluluğu olduğunu bilecek, ağzında evirip çevirecek, kafasında döndürecek, düşünecek:

“—Söyleyeyim mi söylemeyeyim mi, söyleyeyim mi söylemeyeyim mi?”

Gerekmiyorsa söylemeyecek! Çünkü söyleyin-
ceye kadar söz senin esirin, ağzında hapis, esir.
Söylediğin zaman sen sözün esirisin. Söylendi
bir kere, artık başına o sözden ne gelecekse
gelecek! Sen misin söyleyen, artık sen sözünün
esiri oldun! Vaat ettiysen vadini yerine getir-
mek lazım vs.

Dilimizi, lisanımızı ne yapacağız?

Terbiye edeceğiz. Hayra kullanmak alışkanlığını
elde edeceğiz.

“—Hocam benim tepemin taşı attığı zaman,
fıttırdığım zaman ağzımı açıyorum, gözümü
yumuyorum, ne söylediğimi bilmiyorum!..”

s.286, no:467; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.7, no:19746;
İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.24, no:34; Ebû Hüreyre RA'dan.

Olmaz! Kontrolsüz araba bir duvara çarpar, bir başka araca çarpar, bir yayayı ezer, bir dükkânın tezgâhını kırar, içine girer, yangın olur vs. Kontrolsüz iş olmaz, her şey kontrolünde olacak!

İslâm, hele hele bizim tasavvuf yolumuz, tarikat yolumuz, insanın kendi kendisini kontrol etmesini öğretiyor, tavsiye ediyor ve öğretiyor. Biz kendi kendimizi kontrol etmeyi en çok nerede öğreniyoruz?

Ramazan'da! Nasıl öğreniyoruz?

Çok sevdiğimiz yemeği, çok arzu ettiğimiz içmeyi terk ediyoruz. Evliysek evliliği terk ediyoruz. Aç bile olsak yemeği terk ediyoruz.

Bu ne? Bir idman, bir alışkanlık! Böyle böyle bir ay alışıyoruz, ondan sonra da on bir ay ona göre yapmamamız gereken işi yapmayarak kendimizi tutmayı öğreneceğiz. Buna irade terbiyesi diyorlar. Bu zamanın insanları insanın iradesini güçlendirmesi, terbiye etmesi diyorlar. Bizim derviş olarak buna çok dikkat etmemiz lazım. Yunus ne diyor:

Ele geleni yersin,

Dile geleni dersin, Böyle dervişlik dursun; Sen derviş olamazsın!

Ele geleni yemek: Eline bir şey geçti ama dur bakalım, senin mi değil mi? Otobüste yanında buldun, birisi bırakmış. Şu anda senin elinde, ama olur mu? Ele gelenin helâl olup olmadığına bakmak lazım. Helâlden kazanmak lazım. Senin olmayan şeyi almamalısın, helâl olmayan şeyi

yememelisin!

Ele geleni yersen, ağzına geleni de söylersen, dile geleni kontrol etmeden, teftiş etmeden, tutmadan, düşünmeden konuşursan böyle dervişlik de olmaz böyle Müslümanlık da olmaz!

Müslümanlık nedir? Müslümanlık, nefse hâkimiyet yoludur. Nefsine hâkim olacaksın, günahlardan kendini tutacaksın! Bir de insanı günahlara çeken kuvvetler var: Şeytan diyor ki:

“—Gel gel gel, burası çok güzel, gel gel, şunu yap!” Nefis de diyor?

“—Git git git, tamam tamam, onu benim de canım istiyor!” diyor. Nefis seni sürüklüyor, şeytan seni çekiyor! Dünyada böyle aldatıcı güzellikleri var; deniz kenarları var, dağ başları var, manzaralar var; Boğaziçi var, Çamlıca var; zevk sefa var vs.

Müslüman ne yapacak? İradesine hâkim olacak, kendisini tutacak, kötü işi yapmayacak; canı istemese bile ibadetini, iyi işlerini, vazifelerini yapacak. Canı iyi işleri de istemeyebilir.

“—Bugün canım hiç ders çalışmak istemiyor... Bugün canım futbol oynamak istiyor.”

Canın istemese de derse çalış, canın istese de futbola gitme! Bütün iş insanın iradesine hâkim olması üzerine dönüyor.

Dünya imtihanında müslümanın Allah'ın rızasını kazanmasının temeli neye dayanıyor?

Kendisini tutmaya dayanıyor!

Aman dilinizi tutun, iradenize hâkim olun!

Sözünüzün nereden gelip nereye gittiğine dikkat edin, sözü düşünmeden söylemeyin, hayır söyleyin! Şerri tutun, sükût edin, ağzınızdan çıkartmayın! Bu çok önemli bir husustur!

b. Sözümüze Hakim Olalım!

İkinci hadîs-i şerife geçiyoruz:

Ebû Hüreyre RA'dan İmam Buhârî'nin, Müslim'in, Ahmed ibn-i Hanbel'in rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz ne buyuruyor:²

إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِأَلْكَلِمَةِ، مَا يَتَّبِعُ فِيهَا، يَزِلُّ
بِهَا فِي النَّارِ، أَبْعَدَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

(حم. ق. عن أبي هريرة)

RE. 103/13 (*İnne'l-abdele yetekellemu bi'l-kelime ti mâ yetebeyyenu fîhâ, yezillu bihâ fi'n-nâri, eb'ade mâ beyne'l-meşrikı ve'l-mağrib.*)

(*İnne'l-abde leyetekellemu bi'l-kelime ti*) “Kul bir söz söyler, konuşur; (*mâ yetebeyyenu fîhâ*) bu söylediği söz konusunda pek dikkat etmez!” Bunun sonu nereye varacak, bu ne mânaya geliyor filan diye, zihin yormaz. Düşünmeden, incelemeden, irdelemeden, sonucunu hesapla-

² Buhârî, *Sahîh*, c.XX, s.118, no:5996; Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.259, no:5304; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.334, no:8392; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.164, no:16441; Beyhakî, *Şua-bü'l-İman*, c.IV, s.247, no:4956; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.16, no:5708; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.478, no:8979; Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.489, no:1393; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.552, no:7860; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.389, no:6532.

madan bir söz söyler.

Ne olur? (*Yezillu bihâ*) “Ayağı kayar!”

Zelle-yezillu; ayak kayması demek. Bu ayak nereye kayar, kaldırımdan mı kayıyor? (*Yezillu bihâ fi’n-nâr*) “Ayağı cehenneme kayar! (*Eb’ade mâ beyne’l-meşrikı ve’l-mağrib*) Doğu ile batı arasının uzaklığı gibi, o kadar derin bir yere düşer.”

Söylediği bir sözle, sonucunu hesaplamadığı, mahiyetini iyi düşünmediği bir laftan dolayı, ağzından çıkan bir laftan dolayı ayakları kayar; mağrip ile maşrik arasında mesafesinden daha derin, cehennemin içine yuvarlanır, düşer gider! Bu da sözün önemini gösteren bir hadîs-i şerif.

Yunus Emre’nin sözle ilgili şiirleri var, bir tanesi:

Keleci bilen kişinün, İş ini, sağ ede bir söz!

Keleci; “konuşmak” demek.

“Konuşmasını bilen insanın konuşması, işini sağlar.” diye başlıyor.

Söz ola kese savaşı Söz ola bitüre başı Söz ola ağulu aş Bal ile yağ ede bir söz

İkinci mısra başka türlü de söylenir:

Söz ola kese savaşı Söz ola kestire başı

Bu şiir hakikaten hoşuma gidiyor. İnsan bir laf söyler; savaş kesilir, sulh olur, iki insan barışır, dargınlık gider, kan davası ortadan kalkar, güzel. Bazen de bir laf söyler; insanın kafası, kellesi gider, mahvolur. Attığı bomba dönüp

kendisine çarpısa ne olur; mahvoluyor! Onun gibi.

Onun için derviş olarak, müslüman olarak, Allah'ın rızasını arayan kimseler olarak bundan sonra sözümüze sahip olalım, dilimize hâkim olalım, iyice dikkat edelim, söylenecek sözü söyleyelim, söylenmeyecek sözü turalım! Kendimizi turalım.

c. Pişmanlık Günahı affettirir

Üçüncü hadîs-i şerif.

Müjdeli bir hadîs-i şerif. Ebû Nuaym ve İbn-i Asâkir Ebû Hüreyre RA'dan rivayet eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِنَّ أَلَّ عَبْدٍ لَّيَعْمَلُ الذَّنْبَ، فَإِذَا ذَكَرَهُ أَحْ زَنَّهُ؛
وَإِذَا نَظَرَ اللَّهُ إِلَى وَ قَدْ

أَحْ زَنَّهُ، غَفَرَ لَهُ مَا صَنَعَ، قَبْلَ أَنْ يَأْ خُذَ فِي
كَفَّارَتِهِ، بِلَ صَلَّةٍ، وَلَا صِيَامٍ
(حل. كر. عن أبي هريرة)

RE. 103/14 (İnne'l-abde leya'melu'z-zenbe feizâ zekerehû ahzenehû; feizâ nazara'llâhu ileyhi kad ahzenehû, gafera lehû mâ sanaa, kable en ye'huze fî keffâretihî bi-lâ salâtin, ve

³ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.29; Ebû Nuaym, *Hilye-tü'l-Evliya*, c.VI, s.176; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c. IV, s.210, no:10190; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.392, no:6539.

lâ siyâmin)

(İnne'l-abde leya'melu'z-zenbe) “Kul bir günah işler...”

Kul zayıf mahlûk, Ademoğlu zayıf; şeytana kandı, nefesine uydu, dünyanın bir aldatıcı keyfine, zevkine aldandı, bir günah işledi. *(Feizâ zekerehû ahzenehû.* “Bu günahı hatırladıkça günah onu üzer.”

“—Hay Allah, ben o günahı niye yaptım? Yapmasaydım, tüh vah...” filan, yaptığı günaha üzülüyor, mahzun oluyor. Günahı hatırladıkça onu üzüyor.

(Feizâ nazara'llâhu ileyhi kad ahzenehû) “Allah günahının onu üzdüğünü, kişinin yaptığı günaha pişman olup üzüldüğünü görünce, *(gafera lehû mâ sanaa)* işlediği günahı affeyler.”

(Kable en ye'huze fî keffâretihi) “Bu günahı affettirecek, kefaret olacak bir şeye girişmeden önce Allah onu affeder! *(Bi-lâ salâtin ve lâ siyâmin)* Namaz kılmadan, oruç tutmadan, kefaret olacak bir ibadet, bir hayır yapmadan pişmanlığından dolayı affeder!”

Burada bir şeyi anlıyoruz:

İnsan günahını affettirmek için ne yapacakmış? Kefaret olsun diye namaz kılacakmış, oruç tutacakmış. Bunlar günahlara kefaret olur. İnsan namaz kıldı mı günahına kefaret olur, oruç tuttu mu günahına kefaret olur.

Hadîs-i şerifler var:

Abdest aldı mı abdestinin sularıyla, damlayan sularla beraber günahları yıkanır. Namaz kıldı

mı, bir önceki namazla aradaki günahları af olur. Oruç tuttu mu af olur... Bunlar kefaret oluyor. İbadetler günahların silicisi, temizleyici, yok edicisi, günahı affettiricisi oluyor. Burada;

“—Daha affettirecek güzel bir iş yapmadan Allah pişmanlığından dolayı kulu affeder!” diye müjde var.

Peygamber Efendimiz’in başka bir hadîs-i şerifini söyleyelim:⁴

وَأَتِ بِعِ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ تَمْ حُهَا

(ت. حم. والدارمی، ك. هب. حل. عن أبي ذر؛ حم. طب. ش. هب. كر. عن معاذ)

(*Ve etbii's-seyyiete'l-hasenete temhuhâ*) “Bir kötülük yaptığın zaman, arkasından bir iyilik yap ki, bir sevaplı bir şey yap ki, o onu silsin, götürsün!” buyuruyor Peygamber Efendimiz. Aynı mânâda ayet-i kerime var:

إِنَّ أَلْ حَسَنَاتٍ يُذْهِبُ نَ السَّيِّئَاتِ

(هود: ١١٤)

⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.355, no:1987; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müs-ned*, c.V, s.153, no:21392; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.415, no:2791; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.121, no:178; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.245, no:8026; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.378; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.378, no:651; Ebû Zer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.236, no:22112; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.144, no:296; İbn-i Ebî Şeybe, *Musan-nef*, c.V, s.211, no:25324; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.244, no:8023; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.61, no:312; İbn-i Asâkir, *Tâ-rih-i Dimaşk*, c.XVII, s.18; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.43, no:5246; s.179, no:5629; c.XV, s.1265, no:43296. *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.42, no:82; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.299, no:462; RE. 13/4.

(*İnne'l-hasenâti yüzhîbne's-seyyiât*) “İyilikler kötülükleri sildirir, götürür, giderir.” (Hud, 11/114) Bu da Kur’ân-ı Kerîm’in cümlesi. Demek ki biz âciz nâçiz, bîçare, günahkâr, mücrim kullar ne yapacaktınız? Hemen bir iyilik yapacaktınız ki günah silinsin! Hata ettik, bir günah işledik; mesela sabah namazına kalkamadık. Neden kalkamadı? Gece film seyretti, televizyon vaktini telef etti. Telefasyon! Ben televizyon demiyorum: Telefasyon, telef makinesi! Vakti mahvediyor, yok ediyor. Televizyonu seyretti, maç 02.30’da bitti. Fenerbahçe ile filanca çarpıştı da 90 dakikada gol attı da bilmem ne oldu... Millet hop kalkıyor hop iniyor vs. Saatler gitti.

Veyahut filanca film hafiyesi şöyle sıkıştı da, üstüne dokuz kişi hücum etti de, Cüneyt Arkın şöyle yumruk vurdu da, berisini böyle devirdi... Aman ne meraklı!

“—Evladım yat!”

“—Aman anneciğim dur, şunu bitireyim... Yapma babacığım, müsaade et...”

Aslında gece yarısından sonra da filmler kuduruyor. Zaten gece yarısından sonraki filmlerin seyredilmemesi lazım. Gündüz filmlerinde çocuk terbiyecileri filan biraz müdahale ediyor galiba, pazar günleri gündüz vs. oldu mu çocuklara terbiyeli fikirler veren filmler oluyor da gece oldu mu iş zıvanasından, çığırından çıkıyor!

Öyle bir günahlı bir filmi seyretti mi ne oluyor? Günaha giriyor, Allah da sabah namazına

çağırıyor:

“—Benim evime gelme, seni istemiyorum!”

Sabah namazına gelemiyor. Uyanamadı. Bir kalkıyor bakıyor ki tüh, saat 09.30-10.00 olmuş. Gece uykusuzluğunu gündüz uyuyarak ezanı duymuyor.

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor?

Çok affedersiniz, iğrenin diye söylüyorum: Birisi sabah namazına kalkamamış, ezanı duymamış. “—Şeytan onun kulağına işemiş.” buyuruyor. Şeytan çıış yapmış, ondan duymuyor.

Bir günah. Çok pişman, o filmi seyrettiğine, sabah namazına kalkamadığına pişman, kat kat pişman! Ne olacak?

O gün oruç tutsun veya abdest alsın bir cüz Kur’an okusun, dört rekât namaz kılsın vs. bunlar kefare!

Muhterem kardeşlerim!

Yapılan bir iyilik, isteyerek istemeyerek yapılmış bir kötülüğü affettiriyor. İnsanoğlu hatasız olsa iyi ama hatalı oluyor; hatasız olamıyor, ara sıra şaşıyor. Şaşırmamaya çalışmalıyız.

Bu sözlerim, bu hadîs-i şerifler, size günaha cesaret kazandırmamalı! Çünkü Allah’ın neyi affedeceği, neyi affetmeyeceği belli olmaz. İnsanın ne zaman yaşayacağı ne zaman öleceği belli olmaz. Günah üstüne ölüverir, Allah saklasın, çok fena durumlara düşer. Çok çok kötü ölümlerle ölenler var. Onun için günden kaçınmaya daima dikkat etmek lazım. İsteyerek,

istemeyerek bir hatası olmuşsa da onun yerine hemen abdest alıverip namaz kılıp Kur’ân okuyup tesbih çekip mümkünse oruç tutup vs. affettirmeye çalışması lazım.

Bir tanıdığımız var, böyle bir şey olduğu zaman;

“—Ey nefsim, bunu bana sen yaptırdın, bu günahı bana sen işlettirdin; ben de bugün oruç tutacağım, seni yemeden içmeden keseceğim, Allah rızası için oruç tutuyorum! Sen de yemiyorsun, içmiyorsun; bugün sana da gıdanı vermeyeceğim. Sen keyiften dolayı bana yaptırdığının cezasını çek bakalım!” diye oruç tutardı.

Bu da bir çaredir. Nefsini terbiye ediyor. Eline kırbacı almış, “Sen bana öyle yaptın, ben de sana —şırak şırak— bunun cezasını çektiririm!” diyor.

d. Kul Namaz Kılarken Günahlar Dökülür

Bundan sonraki hadîs-i şerif:

Hadîs-i şerif Abdullah ibn-i Ömer ve Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-As RA’dan rivayet edilmiş. İkisi de rivayet etmiş. Çeşitli kaynaklarda var; Taberânî’de, Ebu Nuaym’ın Hilyetü’l-Evliyâ’sında, Beyhakî’de, İbn-i Asâkir’de var. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

⁵ Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.10, no:4473; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.I, s.476; Tahavî, *Şerhü’l-Maânî*, c.I, s.477, no:2523; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.279, no:486; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.253; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.100; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.27, no:1734; Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-As RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.287, no:18908; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.VII, s.377, no:6514.

إِنَّ الَّعَبَّ إِذَا قَامَ يُصَلِّي أَتَى بِذُنُوبِهِ كُلِّهَا،
فَوَضِعَتْ عَلَى رَأْسِهِ وَعَاتِقَيْهِ

فَكُلَّمَا رَكَعَ أَوْ سَجَدَ تَسَاقَطَتْ عَنْهُ

(ابن زنجويه، وابن نصر، طب. حل. ق. كر. عن ابن عمر؛ حب. عن ابن عمرو)

RE. 103/14 (*Inne'l-abde izâ kâme yusallî, ütiye bi-zünûbihî küllihâ fevudîat alâ re'sihî ve âtikayhî, feküllemâ rakea ev secede tesâkatat anhu.*)

(*Inne'l-abde izâ kâme yusallî*) ütiye bi-zünûbihî küllihâ fe vudî'at alâ re'sihî ve âtikayhî. “Kul namaz kılmaya kalktığı zaman, (*ütiye bi-zünûbihî küllihâ*) kulun bütün günahları yanına getirilir; (*fevudîat alâ re'sihî ve âtikayhî*) günahlar kafasına, sırtına yüklenir.”

(*Feküllemâ rakea ev secede tesâkatat anhu*) “Rükûa vardıkça, secde ettikçe oraya konulmuş günahlar düşer, dökülür.”

Ne kadar güzel bir müjde! Bu neyi gösteriyor?

Namazın kefareti olduğunu gösteriyor. Demek ki biz rükû ettikçe, secde ettikçe günahlar paldır küldür, paldır küldür dökülüyor. Oraya kitap koysan ne olacak? Ağır bir şeyler koysan ne olacak?

Eğildikçe, kalktıkça, *Allahu ekber, Semia'llâhu li-men hamideh... Rabbenâ ve leke'l-hamd, Allahu ekber...* Günahları kalmıyor. Onu güzel anlatmış, gözümüzün önünde ne kadar güzel

canlanıyor!

Muhterem kardeşlerim!

Onun için namaz çok güzel bir ibadet. Namazı evlatlarımıza sevdirelim, namazı kendimiz sevelim. Namaz mü'minin mi'racıdır. Namaz çok şahane bir ibadettir. Namaz, meleklerin ibadet şekillerinin toplamıdır!

Geçen gün televizyonda —haber ararken filan— Japon filmi gördüm. Karşıma çıktı. Dikkat ettim bir sihirbaz bir şeyler yapıyor da, onlar da hemen secde yapıyorlar kalkıyorlar vs.

Onların da ibadetlerinde demek secde var. Demek ki insanlar, Hz. Âdem ilk peygamber olduğundan, aslında bazı güzel şeyleri, secdeyi vs. öğrenmişler. Ama bizim yaptığımız gibi yapmıyorlar, alelacele, apar topar yapıyorlar. Bizimki güzel!

Bir de Avustralya'ya giderken uçakta -uçağına göre- 18-20-24- 26 saat yolculuk devam ediyor. Abdest alıyorsun namaz kılıyorsun, abdest alıyorsun namaz kılıyorsun... Biz namaz kılarken boşlukta seccadeyi yayıyoruz, *Allahu ekber* ibadetimizi yapıyoruz. Bir seferinde bizim civarımıza bir Yahudi ailesi rastladı.

Nereden bildim? Kafasında küçücük bir takke oluyor, onu saçlarına tokayla tutturuyorlar. Yahudi, oradan belli oluyor.

Biz namaz kıldığımız için mi kıskandı, yoksa o da kendi dinine göre ibadeti yapmayı seven bir insan mı bilmiyorum... Asabi bir insan, güçlü kuvvetli, etli butlu bir insandı.

Biz namaz kıldık, Bizim namaz kıldığımız yerde —bizim namazımızın tesiri kaçsın filan diye mi bir şey düşündü, o da aklıma geldi— o da kendi ibadetini yaptı.

Onlar müslümandan korkarlar, müslümanın ibadetinden filan belki. Orada gitti, ibadet etti. Ben de onun nasıl ibadet ettiğine baktım. Ben görmemiştim. Yahudilerin havrasına gitmedim. İbadetlerini görmedim. Koltuğu tutuyor, boşlukta langur lungur, langur lungur devamlı sallanıyor. Hayret ettim. İbadetleri hep öyle midir bilmiyorum.

İslâm nimeti çok büyük nimet... İbadetlerimizin hepsi çok güzel! Namazımız, orucumuz, haccımız, zekâtımız, zikrimiz güzel. Bütün ibadetlerimiz çok güzel! Hepsi de çok ölçülü dengeli, hoş, mantıklı, ilmî, güzel ibadetler.

e. Abdesti Güzel Almak

Hadîs-i şerifi İbn-i Asâkir Hz. Osman RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِنَّ أَلَّ عَبْدَ أَلِّ مُسْلِمٍ إِذَا تَوَضَّأَ، فَأَتَمَّ وَضُوءَهُ، ثُمَّ
دَخَلَ فِي صَلَاتِهِ، فَأَتَمَّ

⁶ Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.95, no:435; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.49, no:59; Ebû nuaym, *Ma'refetü's-Sahâbe*, c.I, s.49, no:59; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.313; Hz. Osman RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.305, no:19000; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.386, no:6524.

صَلَّتهُ، خَرَجَ مِنْ صَلَّتهِ، كَمَا يَخْرُجُ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ مِنَ الذُّنُوبِ

(كر. عن عثمان)

RE. 104/1 (*İnne'l-abde'l-müslime izâ tevaddaa, feetemme vudûahû, sümme dehale fî salâtihi, feetemme salâtehû, harace min salâtihi, kemâ yahrucu min batni ümmihî mine'z-zünûb.*)

(*İnne'l-abde'l-müslime izâ tevaddaa*)
“Müslüman bir kul abdest aldığı zaman, (*feetemme vudûahû*) ve abdest almasını tamam yaptığı, güzel yaptığı zaman...” Tamam yapmak önemli!

(*Sümme dehale fî salâtihi*). “Sonra namaza *Allahu ekber* diye başladığı, girdiği zaman, namaz kılmaya girdiği zaman; (*feetemme salâtehû*) namazını da tamam kıldığı zaman; (*harace min salâtihi kemâ yahrucu min batni ümmihî mine'z-zünûb*) namazı bitirdiği zaman, namazdan çıkarken annesinin karnından doğduğu zamanki gibi namazdan çıkar, günahlardan öyle sıyrılır çıkar!”

Ama şartı hatırlatayım: Abdest alacak, abdesti güzel alacak, tamam alacak, namaz kılacak, namazı tamam kılacak.

Abdest alacak ama tamam abdest alacak. Namaz kılacak ama bu işi tamam yapacak. Tavsiye ederim; abdest alanlara bakın, çocuğunuzun nasıl abdest aldığına bakın; tavsiye ederim hanımınızın nasıl abdest aldığına bakın; hanımlar, kocalarınızın nasıl abdest aldığına

bakın... Herkes birbirini kontrol etsin.

“—Şap pada, şup pada...”

Buraya gel bakayım, kolunun şurasına bak bakalım! Islanmadı, burası ıslanmadı! Güzelce ıslanacaktı. Suyu alacaksınız, güzelce her tarafını ıslatacaksınız. Islanmadı. Yüzünü şap pada, şup pada... Gözüne gelmedi, kuru kaldı. Tamam yapmadı. Peygamber Efendimiz: “—Gözünüze de suyu içirin!” diyor. İnsan abdest alırken göz suyun pınarlarına filan her tarafına gitmesine özenecek. Ayaklarını tam yıkamıyor, yüzünü tam yıkamıyor, kolunu tam yıkamıyor; acele! Halbuki hadis-i şerifte:⁷

أَلْ عَجَلَةٌ مِنَ الشَّيْ طَانِ

(ت. طب. عد. عن سهل بن سعد؛ ع. هب. ق. عد. عن أنس)

(*El-aceletü mine's-şeytàn*) “Acele şeytandandır.” buyrulmuştur. Şeytan acele ettiriyor. Güzel yapsana! Abdest almak ibadet,

⁷ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.247, no:4256; Beyhakî, *Şuabü'l-İlman*, c.IV, s.89, no:4367; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.104, no:20057; Hâris, *Müsned*, c.III, s.387, no:857; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Fakîh ve'l-Mütefakkîh*, c.III, s.287, no:1159; Deylemî, *Müsne'dü'l-Firdevs*, c.II, s.78, no:2440; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.151; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Müsne'dü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.310, no:2358; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.428, no:494; Ebû Hüreyre RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.367, no:2012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.122, no:5702; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.374; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.241, no:1076; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.343; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.98, no:5674, 5675; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.56, no:1713; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XI, s.42, no:10212 ve s.390, no:11041; RE. 197/7.

namaz kılmak ibadet! Niye aceleye getiriyorsun? Vallahi bilmem. Sanki birisi kovalıyormuş gibi, sanki trene yetişecekmiş gibi, sanki vakit bir dakika geçerse tren kaçacakmış gibi bir acele bir acele!.. Dur yahu, ne acele ediyorsun, ne var? Ne yapacaksın? Kamran İnan'ın bir kitabı var, okudum: “—Biz, Türkler, 120, 130, 150 km hızla gaza basar gideriz, yollarda alelacele tozu dumana katarız, gittiğimiz yerde kahveye otururuz, boşboğazlık ederiz.” diyor. Böyle bir şey söylüyor. Bu acele, acil bir işin olduğundan değilmiş demek ki! Gittiğin yerde de kahveye oturup zaman öldüreceksin, o acelen neydi? Yavaş gitseydin ya! İçindeki trafik canavarını niye durdurmadın? Acele şeytandan!

Abdest alırken de abdesti güzel almıyor. Abdestin güzel alınmama sebeplerinden birisi de; yüznumaraya gidiyor, ayaküstü şar şar... İdrar, çarptığı yerden her tarafa el bombası gibi dağılıyor. Paçaları ıslandı, anası duymasın. Her tarafına çişler yayıldı...

Olmaz, olmadı. Sonra da hop kapatıyor gidiyor. Gel buraya, şu önünü aç, bak; donun ıslak! Neden? İdrarın sonunu beklemedin. Borularda kalanlar sen yürürken çıktı, iç donun ıslandı.

İdrara dikkat etmiyorlar, taharete dikkat etmiyorlar, abdest bozmaya, abdesti alırken yıkamaya dikkat etmiyorlar. Halbuki ibadet şadırvandan başlıyor! Birçok kimse bundan gafil, ibadeti caminin içine girdiği zaman başlıyor sanıyor.

Muhterem kardeşlerim!

İbadet şadırvanda başlar! Abdest almak ibadettir, ibadet orada başlar. Birçok kimse onun ibadet olduğunu bilmediği için aceleye getiriyor, azasını yıkamıyor, duasını yapmıyor. Ne kadar güzel dualar var:

Ağzına su alırken; “Yâ Rabbi, bana cennet taamlarını yedir, Kevser şarabından içir, hakkı söylet!”

Yüzünü yıkarken; “Yâ Rabbi, bazı yüzlerin kara, bazı yüzlerin ak olduğu o kıyamet gününde, mahşer yerinde benim yüzümü ak eyle!”

Burnuna su verirken; “Yâ Rabbi, bana cennet kokularını cennette koklamayı nasip eyle!”

Sağ elini yıkarken; “Yâ Rabbi, kitabımı sağımdan ver!”

Ayaklarını yıkarken; “Yâ Rabbi, benim ayaklarımı sıratı kaydırma, cehenneme düşmeyeyim!” vs. diye duaları var. Hepsinin duası var. Başına mesh ederken duası var. Kulaklarına mesh ederken, ensesine mesh ederken —abdest dualarını ezberleyecek— onları yapacak. Abdesti güzel alacak, usulüyle alacak.

(*Feettemme vudùehû*) “Abdestini güzel aldı, tamam, usulüne uygun, acele etmeden tam, hakkını vererek aldı, buraya geldi.”

Namazın tamamı nedir?

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁸

⁸ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.324, no:433; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.236, no.668; İbni Mâce, *Sünen*, c.I, s.317, no:993; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.254, no:13689; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c. II, s.82; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.548, no:2174; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.266, no:1982; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.354, no:2997;

سَوُّوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصُّفُوفِ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ

(م. د. ه. عن أنس)

(*Sevvû sufûfeküm*) “Saflarınızı dümdüz yapın; (*feinne tesviyete’s- sufûfi min temâmi’s-salâh*) çünkü safların muntazam olması namazın tamamındandır!” diyor.

Saf muntazam olmayınca namaz tam olmuyor, namaz tam olmayınca da günahın affı tam olmuyor!

Onun için müezzin efendi orada ikamet getirirken ne diyor:

“—Ey cemaat-i müslimîn! Allah sizden razı olsun; ayaklarınızın ucuna bakın, omuzlarınıza bakın, hizada olun, hizayı sağlayın, boşlukları doldurun, saf muntazam olsun ki o da namazın tamamından!” diyoruz.

Namazın çok çiğnenen, yapılmayan, tamam olmasını engelleyen şeylerinden birisi namazı hızlı kılmaktır. Toruna bakıyorsun, abdest aldı! Nasıl aldı?

Gidip kontrol etmedik, Allah bilir. Abdest aldı, ne kadar yerini yıkadı ne kadar yerini yıkamadı,

Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.99, no:4957; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.323, no:1263; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.227, no:5958; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.94, no:11378; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.307, no:3388; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Lafız farkıyla: Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.254, no:690; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

belli değil! Küçük, şapur şapur abdesti aldı geldi, *Allahu ekber* diyor. Bakıyorsun ki, bir dakikada dört rekâtı kılmış bitmiş!

“—Ne yaptın?”

“—Okudum dede.”

“—Okudun ama şimdi oku bakayım. Hadi bakalım kronometrem var; *Sübhâneke*’yi oku, *Fâtiha*’yı oku, zamm-ı sûre eyle... Hadi bakalım... Bak okumadın!”

Allahu ekber, tesbihlere eğiliyor; süp, süp, süp...

Süp değil *Sübhâne rabbiye’l-azîm* veya *Sübhâne rabbiye’l-a’lâ*...

Namaz tamam olmadı: *Allahu ekber*... *Semiallâhu li-men hamideh*... *Rabbenâ ve leke’l-hamd*... *Allahu ekber*... *Semiallâhu limen hamideh*... *Rabbenâ ve leke’l-hamd*... Böyle bir hızlı hareket çoğunda vardır, dikkat edin!

Sorumlusu olduğunuz kimseleri de ikaz edin:

“—Sen benim evladımsın, sen benim eşimsin, hayat arkadaşımsın, sen benim dostumsun, arkadaşımsın; böyle hızlı kılınmaz, namaz tamam olmuyor; rükûu tamam olmuyor, secdesi tamam olmuyor, kıraati tamam olmuyor... Gel bakalım, *Fatiha*’yı oku bakalım...”

Fatiha tamam değil, atlıyor. Kırk yıl geçmiş, *Fatiha*’yı doğru düzgün öğrenememiş; yanlış öğrenmiş, yanlışını düzeltmemiş! Sûreleri yanlış öğrenmiş!

Kıraat eksik olursa namaz eksik olur. Tâdil-i

erkâna riayet edilmezse rükûa, sücûda hakkı tam verilmezse namaz eksik olur! Saflar muntazam olmazsa cemaatte namaz eksik olur! Böyle birçok husus var.

Demek ki ibadet yaptığını düşünecek, ibadetine önem verecek, özenecek. Özene bezene, özene bezene abdest alacak. Dikkatli dikkatli, özene bezene namazını kılacak. Aceleyle getirmeyecek!

Ne olacak?

Burada üç dakikada namaz kılıyorsun, dışarıda on dakikayı zayi ediyorsun! Şuradaki üç dakikayı altı dakika yap, dışarıda da oyalanma, dört dakika kârın olur! Ama şeytan burada acele ettiriyor, orada oyalattırıyor. Hatta orada oyalattırıyor, sünneti kılmasın diye camiye geç sokuyor.

Peygamber Efendimiz'in ikinci namazının sünnetlerini bazen kılmadığını duymuş, sohbet ediyor; imam farza durduğu zaman gelecek! Oradan dört rekâtı tenzilat yapmayı, kırıştırmayı kendisine kâr sayıyor. Kâr değil zarar! İbadet, namaz, sevabı çok, faydası çok... İşte onlardan kaybediyor.

Muhterem kardeşlerim!

Ama güzel yaparsa; abdest alırsa, abdestini tamam ederse, hakkıyla mükemmel yaparsa, namaza girerse namazını mükemmel kılsa, eksiksiz, tam kılsa, günahlarından annesinden doğduğu gündeki gibi sıyrılmış olarak namazdan çıkar, tertemiz günahsız olarak çıkar! Bu da bizim namazımızın, müslümanların namazının

ne kadar önemli bir ibadet olduğunu düşünmemize bir vesile!

Bizim İslâm dinindeki ibadetlerimizin her birisi şâheserdir! Namaz şâhane bir ibadettir. Bunu nasıl anlarsınız?

Siz anlamazsınız, siz folk müslümanısınız, folk müslüman!

Ne demek? Âdet olmuş da siz ondan müslüman-sınız! Sizin ananız-atanız müslüman olmasaydı başka bir şey olsaydı öyle olacaktınız! Kendiniz inceleyerek, beğenerek, severek, şuuruna vararak müslüman olmadınız ki! Ananız babanız size biraz öğretti, biraz zorladı, biraz serteldi; öyle müslüman oldunuz, öyle namaz kılıyorsunuz.

Böyle olmaz! İslâm'ı kökünü anlayacaksınız, seveceksiniz, ibadetleri öyle yapacaksınız. Başka dinleri incelediğiniz zaman, başka dinlerde ibadetleri incelediğiniz zaman, İslâm'ın ne kadar mükemmel olduğunu anlıyorsunuz.

Namazda *Allahu ekber* diyorsun, Allah'ın huzuruna geliyorsun. Esasında bunun da mânasını kimse bilmiyor. Allah'ın selâmı budur, Allah'a selâm budur:

Allahu ekber. “Yâ Rabbi sen en büyüksün!” demiş oluyorsun. Saygından el pençe divan duruyorsun. O saygıyı hissetsen namazın kat kat kıymetlenecek. Allah'ın divanına durduğunu bilsen, gönlünü Mevla'ya döndürsen namazın kat kat, bin kat sevaplı olacak! Subhâneke'nin mânasını bilsen namazın ne kadar sevaplı olacak. Fâtiha'nın mânasını bilsen...

“—Bilmiyorum hocam.”

Peki, kırk yıldır bu Fâtiha’yı okuyorsun da bilmemek ayıp değil mi? Öğrenmemek ayıp değil mi?!..

Bilerek, duyarak, şuurlu yaptığı zaman sevabı çok oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimizi; ibadetlerin kıymetini bilen, aşk ile şevk ile yapanlardan eylesin...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Allah hepinizden razı olsun...

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN
11. 08. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

